

УРЯД НАШОГО ОРГАН ЗАПОМОГОВОГО ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК ХЛІ. Ч. 4. Джерсі Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 6 січня 1933.

VOL. XII. No. 4. Jersey City, N. J., Friday, January 6, 1933.

THREE CENTS.

В СЕНАТІ КРИТИКУЮТЬ ФРАНЦІЮ І ПРЕЗИДЕНТА ЗА ВОЄННІ ДОВГІ

ВАШИНГТОН. — Сенатор Джансон з Каліфорнії висловив у сенаті двогодинну бесіду, в якій накинувся на Францію і „міжнародних банкірів“, котрих він вважає причиною того, що деякі держави відмовляються сплатувати Америці воєнні довги. Найбільше критикував він становище Франції.

А сенатор Бора заявив, що тому всьому винен президент Гувер, бо це він спричинив мораторію і дав Франції до зрозуміння, що вона може далі зволікати зі сплатою довгів Америці.

З ЛІМЕНА ЗАДОВОЛЕНІ ОБИДВІ ПАРТІЇ.

ОЛБАНІ. — Нововибраний губернатор Лімен переслав легіслатурі своє пропозиція, в якій заявив, що він стоїть вище партій і визнає всіх до тісної співпраці для ліквідації економічної кризи.

Разом з тим губернатор зважав стійти готовитися до того, що в конгресі перейде резолюція в справі ліпшого пива. Він казав, що нійорський стейт мусить негайно використати ту зміну, щоби бути в змозі стягати якнайкраще податок від пива.

Як демократи так і республіканці видали прихильні коментарі на пропозиції нового губернатора.

ЗА НОВИЙ ЧАРТЕР ДЛЯ НЬО ЙОРКУ.

НЬО ЙОРК. — Семюел Сібурі, котрий переводив доходиження в справі ріжних надужих в адміністрації міста, заявив, що Ньо Йорк має під певним оглядом найгіршу форму правління, яка тільки знала людий. Він визнає губернатора Лімена, щоби легіслатура довела до зміни чартеру міста. Попирав його Джан Гога, голова „Сіті Аферс Коміті“, а далі республіканець Чарлз Тотт, бувший кандидат на губернатора, і Нормен Томас, соціалістичний провідник. Значить, республіканці, соціалісти і незалежні демократи злучилися тепер разом, щоби довести до зміни в заряді міста.

ДОМАГАЄТЬСЯ РЕВІЗІВ БАНКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА.

ОЛБАНІ. — Банковий суперінтендент, Джозеф Бродерик, заявився за радикальну зміну банківських законів. Він домагається процентної знижки для вкладників, а разом з тим зниження процентної стопи для довжників, а далі зниження дивиденд для банківських шерівців. Він домагається теж, щоби банкомову суперінтенденту дати право усувати директорів і урядників банків, які не ведуть банкового бізнесу в порядку, згідно з законами, як теж заявляється за право мати банкам свої філії в стейті.

ВТОПИЛИСЯ ТРИ БРАТТЯ ПІДЧАС ХОВЗАНКИ.

ГЕМБУРГ (Нью Джерсі). — Летун, що летів над озером Вайлдвуд, бачив, як зачали потопати на озері якісь хлопці. Не зважаючи на небезпеку розбиття літака, він залетів негайно на землю і дав знати телефоном війську і поліції, щоби ратували потопаних. Та заки зібралась людь і війську, вже було запізно. Витягнути з води неживі тіла трох молодих студентів, братів, що походили з визначної американської родини. Були це сини місис Ейві Свейз, вдови по банкірі.

Вратували тільки четвертого сина вдови, найстаршого, Бріда 23, котрий розібрався і кинувся плісти до потопаних братів, щоби їх ратувати. Хлопці приїхали до дому на свята й ховзалися на озері, на яким зодомався лід.

НІЧОГО НЕ ВИЙДЕ З ПРОЄКТУ ПРО НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ФІЛІПІН.

ВАШИНГТОН. — Виходить, що президент Гувер заветує законопроект про незалежність Філіппин, який ухвалено в конгресі.

БІРД ГОТОВ ЗРЕКТИСЯ ПЛАТНІ.

ВАШИНГТОН. — Заступник адмірала Бирд заявив, що зречеться своєї ранги і платні в сумі \$4,200, якщо Американський Леґіон змінить свою політику і не буде домагатися відшкодування для ветеранів усіх воєн, котрих навіть на війні не були, ні не мали ніяких ушкоджень на тілі та не потерпіли на здоров'ю.

Ота заява таки не задовольня сенатора Робінсона. Він каже, що Бирд повинен зрезигнувати з платні без застережень, з огляду на потребу заведення державних ошадностей.

БРАЛІ ПОДВІЙНІ ПЛАТНІ.

ТРЕНТОН. — Доходження вказує, що 32 особи побирають зі стейтрової каси видку й то подвійні платні. Тепер стараються ті надокити усунути, щоби облекшити видатки стейту.

ЛІКАР МІЖ ФАЛЬШВІКАМИ ГРОШЕЙ.

НЬО ЙОРК. — Придержники д-ра Велентайна Грегора Бортена, молодого лікаря, підозрюють в спілці з підроблювачами паперових доларів. Кажуть, що він розвозив підроблені гроші до Пікаго, Монреалю й інших міст.

СЛОВО З НАГОДИ РІЗДВА.

Національно свідомо частина української еміграції в Америці вже здавна відноситься прихильно до Рідної Школи в старому краю. Бо не може інакше відноситься до Рідної Школи той, хто виробить у собі переконання, що Рідна Школа в теперішніх умовах є основою, на якій у найближчій будучині має будуватися ціле організоване життя. Бо вона має освідомити молоді покоління про вагу національних ідеалів; має українську молодь загірті до чину й розбудити в ній витривалість.

Український нарід у Галичині вже зрозумів цю засаду. Тому він стільки жертв приносить у боротьбі за свою школу, за право на виховання своєї молоді; жертв матеріальних і моральних. З доручення народу — організовано веде цю боротьбу Товариство Рідна Школа.

У його коштовній діяльності виривають щораз нові завдання. В останніх місяцях 1932 р. переводить Рідна Школа масове всенародне голосування за українську школу з державних податків, розбудовуючи при цьому рухливість народньої маси, об'єднуючи тим чином Галичан, Волинників, Поліщуки і Холмшаків в одно ударне тіло.

З огляду на нові видатки, злучені з цією діяльністю, Рідна Школа не в силі вирівняти навіть скромних оплат своїх учителів. В своїй ідейності ці вчителі зрікаються заспокоєння своїх найпростіших життєвих потреб, але звертають свою надию на дар, який по традиції складає український нарід Рідній Школі з нагоди Різдва Христового. В цьому дарі поважну пайку складала Українська Заморська Еміґрація.

Не сумніваємося, що й цього року вона не залишить Рідної Школи без своєї визначної помочі. Бо всім занедбанам під чим оглядом пімсталися її ідейночю вже в найближчій будучині. Це правда, що у Вас часи прикри, але не такі, як у нас. Спільним й загальним зусиллям дамо Рідній Школі змогу сповновати й на будуче якнайкраще її високе завдання на користь і на славу українського народу.

ГОЛОВНА УПРАВА РІДНОЇ ШКОЛИ.

НАШ СВЯТ-ВЕЧІР!

То був Свят-вечір. Рідня збиралась: Батько і мати, доня й сини; Два їх в них було, як два орли. Матинка сіном сіл застеляла, Батько клав „ліда“ під образи. Желав всім і разом за сіл сиділи.

Зірничка з неба всміхалась в хату; Нісся дзвіночок ген десь сеюм; Пісні лунала в них під вікном; Було чим гостей в хаті приймати: Комора пахла Божим добром. Буте ввсело, хоч небогато.

До Свят-вечері й нині засіли: Мати і доня тільки одна; Хата їх стала дуже сумна... Ясна зірничка не азорила, Не чути далеко звуки дзвінка, Ні колядоючка не задзвеніла.

Сиділи в задумі. Біду у хаті: Близько свічка в хлібі одим, Лежати три ложки в місці давнім; Нікому шастя й пожежати, Суюм скрізь дзвонити, мов глухий дзвін.

Деж сини ділись й господар хати? Тихо... Кружій шпари вибор заводять, Нуту тузючий козляк плід; Ненька, склянивши, сльозички лде, Довня очима мовки поводить, Свечечка гасне... темно стає.

Ах! Деж та зірка, що мир приносить? Арешт... Морозом крізь шпари грає. Сторож при брамі. Сніг лиш скрипить. В келі змийний трох їх сидить: Старий в горнечі з кимсь розмовляє, Молодий замовк вже, сном вічним спить... Менший крізь грати зірки шукає.

Та дармо очі упилав в грати... Хоч мерехтить десь зірка шпори, Та не побачити її в торні... Вони злочинні і арештанти, Вони повстанці, що в боротьбі За свята правду сміли повстати.

Ритнули двері в тюремні стіни... Закостеніле тіло взяли, Снігом за мурі десь понесли; Без мольби і співу, навіть без труни, В снігу сховали, люти кати, На Святій Вечір батька родини. Ніхто не плакав, і не скривився... Вирвався з грудні тільки проклін, Тюремні мурі потрес'як він. Все, світ небесний тьмою затьмився, А проклін нісся, мов глухий грім, З хором рідзвиним десь там лучився.

Деж ти, зірничко, що з'явилася Над Вифіеємом Правду Свату, Що ошветила земельну всю? За що в честь мими гирни складали Ви, що несете злобу й війну, Що „Свату Правду“ десь потоптали? Ох! Проклятий вам, кати погані, Від всіх, що ваше ярмо несуть, Що в тормах ваших живцем гинуть! На вас проклін їдї паде непокійний, Діти і внуки вам погубити, Як згинув Ірод лютий, зухвальний.

Зірка засяє, Правда повстане, Згине наш Ірод: кат лютий, Лях, Що бенкетує в наших добрах. Народ зирється й пірве калядани, Розвалимо всі тюрни на прах І нам Свят-вечір Воли настане!"

С. М.

ПЕТИЦІЇ В УКРАЇНСЬКІЙ СПРАВІ ДО ЛІГИ НАЦІЙ ПОХОВАНО

КОМІТЕТ ТРОХ ТА КОМІСІЯ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН РІШИЛИ НЕ СТАВИТИ НА РОЗГЛЯД ЛІГИ НАЦІЙ ПЕТИЦІЇ Р. СУШКА ТА БРИТІЙСЬКИХ ПОСЛІВ І ДІЯЧІВ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — В грудні відбулось засідання Комітету Трох при Лізі Націй, на якому розглядало петицію полковника Романа Сушка зі скаргами на нелюдські знущання в польських в'язницях над українськими політичними в'язнями. Комітет Трох прийшов до висновку, що петиція не має безпосереднього відношення до охорони прав меншин, а тому рішив не подавати її на розгляд Ліги Націй. Разим з тим Комітет ухвалив оголосити своє рішення в офіційному журналі Ліги Націй з тим, щоб у тому рішенні Комітет рівночасно гостро осудив поступовання польської влади та режим у польських в'язницях і висловив надію, що польський уряд покарає винуватих у знущаннях над політичними в'язнями.

Секція Меншин при Лізі Націй обговорила петицію британських послів, учених та громадських діячів у справі zobов'язання Польщі завести автономію в Східній Галичині. Секція рішила, що справа, порушена в петиції, виходить за межі компетенції Ліги Націй, бо підносить питання про невиконання Польщею своїх zobов'язань, а тому, згідно з сучасною процедурою в Лізі Націй, секція не може пропонувати його на рішення Ліги Націй. Це питання миг би поставити безпосередньо перед Лігою Націй англійський уряд, як один з тих урядів, перед яким Польща zobов'язалася дати автономію Східній Галичині. Такамо це питання можуть піднести відповідні чинники перед міжнародним трибуналом у Гаї.

Отакими формальними постановами Ліга Націй віднекується від якихнебудь рішень у справі становища Українців у Польщі й тим дає моральну підтримку Польщі ще більше поглибити свій терор супроти Українців, які не можуть знайти на міжнародному терені охорони своїх прав, що застережені їм навіть міжнародними договорами.

ЗАГИНУВ РАДАНСЬКИЙ ЛЕДОЛОМ.

КОПЕНГАГЕН (Данія). — На Білому морі загинув один з найліпших російських ледоломів, „Малиґін“, який відбував полярне плавання. Пасажири та частину залоги вратували ледолом „Седов“, який поспішив на поміч „Малиґінові“. „Малиґін“ має кілька дір, які сталися при його зударенні з плаваючою гедовою горою.

Від капітана „Малиґіна“ одержано радіо, що всі помпи зіспусувалися й ледолом наповнюється водою. Капітан і решта залоги будуть змушені дібратися до найближчого полярного селіща, йдучи по льду. Ледолом „Седов“ також був понов у небезпеку серед ледів і ледви вибрався з ледових просторів. „Малиґін“ відомий зі своєї героїчної виправи на вратування експедиції генерала Нобіле, коли то загинув його дирижабль при леті до північного бігуна.

СІМНАЦЯТЬ ОСІБ ЗГІНУЛИ ПРИ ПОЖЕЖІ ПАРОПЛАВА.

ШЕРБЕРґ (Франція). — Недалеко від французького берега згорів найліпший пасажирський французький корабель „Атлантик“, що плавав між Францією та Південною Америкю. Коштував він 20 мільйонів доларів і був збудований минулого року.

Панує переконання, що пожежу спричинив злочинний пілдат, бо останніми роками вже було кілька пожеж на найліпших французьких кораблях. На „Атлантик“ загинули 17 осіб з його залоги, а решту вратували ріжні пароплави. Пароплав не мав пасажирів, бо плув з Бордо до Шербурґу для звичайного річного підновлення.

МИЛОСЕРДНА СЕСТРА БУЛА В ШПИТАЛЮ ХВОРОГО.

СОФІЯ (Болгарія). — В місцевому шпиталю сестра милосердя, Константинова, вийла Троянова, який тиждень тому застрівив на вулиці Софії редактора газети, Ефтімова. Троянов сам був поранений і тепер перебував у шпиталю під доглядом поліції та детективів. Він належав до групи Македонців, які ведуть завзяту боротьбу з групою тих Македонців, до котрих належав Ефтімов.

Константинова каже, що якійсь Македонське дав їй револьвер і казав застрілити Троянова за те, що він убив македонського патріота Ефтімова. Во, як вірна донька македонського народу, не могла не виконати наказу. Так пояснює свій поступок Константинова.

ЯПОНЦІ НЕДАЛЕКО ВЛАДИВНОСТЮКУ.

МУКДЕН (Манджурія). — Японські війська заняли манджурську сторону стації „Пограніччя“, що знаходиться на Східно-Китайській залізничній в напрямі на Владивосток. Таким чином вся російсько-китайська залізнична, що переходить через цілу Манджурію, тепер знаходиться в руках Японців.

і посадити Катрі при нашій сто- парці, а й їй також буде при-

Святий Вечір у кухні тай ще сидів одній. Подумай! Вона ж, також людина.

Метелина зіпсувалася та полігла в кухню. З одного боку гірка, що воно не добре поїсти, а на Святий Вечір сидати до стола не до пари, а з другого погляда на наймичку, як на людину, якої нідеж породили, — «роби що хоч».

І пані Павліна сувала горішками. Та всім, такі поблизьким, матерія любов. З уваги на Бобівські зюбки та на Нютин кашель казала Катрусі сидати до сплячого стола.

Катруся прихиснула — кинути, а тоді присилала на стелі, а тоді крила на підлогу, а тоді гнала, готова кожною хвилиною залопотіти крилами та відлетіти.

В піснях і мріях
Витає Україна
Різдво святе,
Це свято мира
Всім дороге.
А під зірками,
Поміж хатками,

ліст п. Ф. Дубас.

